

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Spes & Fidvcia, Cvris Ivdiciisqve Dei, Erga Homines In Hac
Vita Existentes, Firmata**

Stengel, Georg

[S.l.], 1645

Præfatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49823](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49823)

PRÆFATIO.

 Olimanno Turcarum, cum in conspectum suum legatos admittit, assidenti in toro adsunt, ad manum, ensis incuruus, clypeus, claua ferrea, arcus, sagittæ, signa non minùs territi, quàm terrentis; quippe apposita ad vim vi repellendam, & ad proprie vite defensionem perinde, atq; ad offensionem aliena. Christum Seruatorem nostrum, ad iudicandum orbem terrarum, in nubibus venturum, pictura, arcui caelesti, seu iridi multicolori insidentem, atque hinc, victoria, premiùq; indicio, viridante palmâ amabilem; inde gladio vagina vacuo terrificum proponunt; absque clypeo; quia iam non moritur, mors illi ultra non dominabitur. Vnde nox habet, quod paueat; neque clypeo utitur, ad se, sed ad suos duntaxat, scuto bonæ voluntatis protegendos, quando induet, pro thorace iustitiam, & accipiet, pro galea, iudicium certum, sumet scutum inexpugnabile veritatem. Letus palma viror bona premiaq; significat, quæ vincentibus largietur, & laurigeros saluandorum triumphos. Ensis à sinistra fulgurans mala portendit, quæ, in nouissimo, atque totius mundi iudicio, preuaricatoribus est da-

Laurent.
 Sur. An.
 1541. in
 cōment.
 rex. in or-
 be gestar.

Rom. 6. 9.

Psal. 5. 13.

Sapi. 5. 20.

)o(5 rurus,

P R Æ F A T I O.

turus, quando acuet duram iram in lanceam. Et hoc quidem iudicium notum est omnibus, quibus fides orthodoxa non est incognita. Neque Ethnicos omnino latuit, qui neque Tartara, neque ullos unquam finxissent, in Proserpina regno, Minoës, aut Rhadamantos, aut Æacos, nisi maius quoddam tribunal, post hanc vitam, ad eundem metuissent. De quo Vniuersali Iudicio, compluribus concionibus à me explicato, peculiare libros conscripsi, Deo dante, & maiorum nutu approbante, prodituros.

Aliud iudicium est quotidianum, sub quod omnia cadunt, que in mundo geruntur: idque sanè geminum. Cùm enim ad Vniuersi huius supremum Governatorem pertineat, nihil sine iudicio agere; neque tantùm hunc inuitare premijs, illum terrere supplicijs; sed etiam alijs modis uti, ad illos in virtute exercendos; necesse est, ut idem sapientissimus ille Moderator, alijs vite huius bona, alijs mala existimet attribuenda. Nam quia multis bona, ut putant, nocent, malaque profunt; quoniam ipsi errore mentis, bona esse censent, que reuera mala sunt; & mala vocant, que, in diuina trutina, esse optima inueniuntur; vel quia etiam vera bona bonis in premium, malis in virtu-

P R Æ F A T I O.

virtutis incitamentum ; vera autem mala,
malis in supplicium , bonis in exemplum ce-
dunt, & adeò ipsa quoq; ad bonum flectuntur :
idcirco quidquid mortalibus accidit, ex diuina
ira iustitiæq; , vel misericordiæ & bonitatis
iudicio accidit.

Quæ duæ virtutes , cùm in Deo reipsa
vnum quid sint ; ita etiam in rebus à Deo im-
missis, aut permissis, inter sese coherent, vt, fe-
rè , nisi sola hominis cogitatione , effectûsque
parte, separari non possint. Est enim, in omni-
bus mundi casibus , vel iusta misericordia, vel
misericors iustitia summi Gubernatoris. Ipse Ps. 104. 7.
Dominus DEVS noster : in vniuersa terra
iudicia eius. Qualia iudicia ? iudicia ju-
stitiæ & misericordiæ ; quoniam misericors Ps. 114. 5.
Dominus, & iustus. Hæc iudicia, etsi quan-
doque horrida primo sint aspectu, in recessu ta-
men Deum amanti, sunt iucunda, dulci nu-
cleo sub duro cortice latenti comparanda.
Quorum considerationem Odo Morimus,
rectè dixerit esse osseam : suauem enim me-
dullam continent , sed ad quam , per ardua
venitur, cùm difficile sit, in damno, quod pa-
tiuntur mortales, lucrum agnoscere ; atque
etiam in malis, quæ contingunt, beneuolen-
tiam deprehendere. Quicumque autem depre-
hendere

PRÆFATIO.

Pf. 118. 39. hendere didicerunt, promptum in ore habent.
 illud: Iudicia tua jucunda. Neq; volun-
 tatem tantum, ex hac consideratione, capi-
 unt, sed alium insuper quendam fructum lon-
 gè maiorem. Etenim, ob hæc iudicia, ab ima
 radice perspecta, rectè sapientes Deum etiam
 colunt; eius iram timent, bonitatem amant,
 Deuter. laudant sapientiam, & assiduè cantant: Date
 32. 3. magnificentiam DEO nostro: DEI perfecta
 sunt opera, & omnes viæ eius iudicia.

In his iudicijs cognoscendis, quia ver-
 santur quotidie Sancti, nihil quidquam cogre-
 ferunt, quod ferunt. Vident enim justum es-
 se, quidquid est à summè justo; benignum,
 2. Cor. 1. quidquid est à Patre misericordiarum,
 3. quem amant, quia cernunt nostri tam aman-
 tem; à quo omnia placidè suscipiunt, quia
 reuerentur eum, nihil ex odio facientem.

Pf. 17. 22. Custodiui vias Domini, nec impiè gessi à
 DEO meo, inquit rex ille & aulis, & bel-
 lis assuetus. Cur? Quoniam omnia iudicia
 eius, in conspectu meo: &, hac ipsa de
 causa, iustitias eius non repuli à me.
 Siquidem inuidias & odium capitale Saulis,
 perfidas populi persecutiones, diras, maledi-
 ctiones Semei, parricidales rebelliones ipsius
 filij mei, ipsas iniquitates aliorum, iudicia,
 & ju-

P R Æ F A T I O.

& iustitias eius esse reputavi. Cur enim
 non haberet jus me exercendi Dominus meus,
 aut me puniendi Iudex meus? qui tam bo-
 nus est, ut velit etiam malis bene uti; tam
 valens, ut è contrarijs contraria exprimere
 possit? Diuina est vis, inquit Boëtius, cui
 mala quoque bona sunt, cum eis com-
 petenter vtendo alicuius boni elicit effe-
 ctum. Sic vulnerat, ut sanet; labi sinit, ut
 altiùs erigat: peccati que ipsius ignominiam
 conuertit in gloriam humilitatis; faciens ex
 peccatrice, Magdalenam poenitentem; ex dis-
 cipulo negatore, Petram Ecclesie; ex persecu-
 tore Saulo, vas electionis. Hoc qui perspe-
 ctum habent, iustitias DEI à se non repellunt,
 sed benevolentiam interpretantur, quidquid
 prouenit à beneuolente; consilium optimum
 esse censent, quidquid diuina sapientia nostri
 boni tam cupida decernit. Deniq; quia mun-
 di Rectorem, tam pro nobis sedulum, tamq;
 saluti nostre attentum experiuntur, spinosam
 illam rerum caducarum sollicitudinem, in la-
 tissima fiduciam mentis mutant, & in cale-
 stem quandam securitatem.

Non sic impij, non sic iudicia Numinis
 meditantur: qui, cum acerbissima flagitio-
 rum memoria, assiduis intemperijs, & Fu-
 riarum

Boët. l. 4.
 de Con-
 sol. prof.
 6.

P R Æ F A T I O.

riarum facibus, conscientiaq; ictibus agitati,
Pl. 118. 39. *non possint dicere: judicia tua jucunda:*
id, quod meruerunt, semper timent; quod
timent, auersantur; & vel obliuione conan-
tur sepelire, vel obliquo & refugo oculo aspi-
ciunt; ad presumptionem, non ad emendatio-
nem, monita omnia rapientes. Hoc est, quod

Pl. 68. 18. *Vates dixit. Appone iniquitatem super,*
iniquitatem eorum: & non intrent in ju-
stitiam tuam; in quam, qui intrant, ne illi
optimè Deo contenti sunt, quidquid agat,
quidquid vel bonis mali, vel malis boni, vel
utrisque aduersi secundique inferat, vel au-
ferat. In justitiam, & arcana consilia justis-
simi Dei, qui intrant, discunt, in prosperi-
tate, modestiam; in accumulatione ca-
ssuum humanorum, constantiam; patien-
tiam in aduersariorum calumnijs, fortitudi-
nem, inter ipsa martyria retinere, crucemque
suam portare, non calcare. Discunt va-
rias quidem esse, in hac vita vias Domini,
sed omnes justas. Non enim solet DEVS,
eâdem subinde ratione, res humanas gu-
bernare, ait Nicetas Acominatus Choniata,
sed ad varietatem administrationis vni-
uersi declarandam, regna & principatus,
(aliâque officia) aliter atque aliter trans-
ferre,

Nicet.
Choniat.
lib. 3. de
Imper.
Isaaci.
Angeli.

P R Æ F A T I O.

ferre, ne minutissimis quidem rebus, à sua cura exclusis. Pharaonem, cum equitatu, in fundo maris demersit. Alium (*Holopher- nem scilicet*) per formosam mulierem jugulat. Alium ab hostibus occidi finit. Est & qui ex mentis errore pro mortuo habitus, atque (*ut Zeno*) obliuioni traditus, palatio cum derisu effertur, & sepelitur. Vnde obscura voce clamans, & lucem desiderans, non Imperium expetens, nihilominus, vt vir pessimus, rectè pessum ire, & interire finitur. Multi (*cum Anastasio*) leni morte extincti, velut oculis somno clausis, hinc demigrant. Sunt, qui per hinnitum equi (*ut in Dario factum*) ad regnū ascenderint. Alius ab aratro & fulco ad purpuram est vocatus. Alius adolescens opilio (*de post fœtantes*) diuinitus in reg- Pl. 77. 71. num vngitur. Sed quorsum attinet commemorare singula, quæ prouidentia in vitæ humanæ ratione, pro utilitate cuiusque, varijs modis; mutat & transfert. ?

Misericordia Domini plena est terra. *Quia* Pl. 32. 2.
igitur pauci sunt, qui, quot, & quanta bona à Conditore suo accipiant, agnoscunt; & non pauci, qui Pharisaico scandalo, ostendunt, se etiam eius benignitate atque clementiâ offendi; pau-
cissimâ

P R Æ F A T I O .

*eiſſmi autem acie mentis adeò aquilina, ut, in
diuina ira, diuinam deprehendant bonitatem;
ut ament caſtigantem, & pœnas nôrint, inter
beneficia, computare; idcirco multiplex eſt,
hoc argumentum, à me, plenis duobus volumi-
nibus, conſcriptum, & ſuo tempore, promen-
dum. Sed hoc tempus magnos edi libros, non
patitur; & parua plerumque ſunt gratioſiora.*

Herodot.
lib. 1.

*Cyrum ergo ſum imitatus, qui Gnidem am-
nem ita reſtrinxit, ut in trecentos ſexaginta
riuos diduceret; ex quo nimia eius amplitu-
do conciſa eſt. Ira ergo & ego materiam latiſ-
ſimè diffuſam, neque unquam ſatis exhau-
riendam; ſecui, & ex libro libellos feci. Quo-
rum iſte primus eſt, qui de Spe & Fiducia è
curis judiciisſque Dei hauienda agit. Fidu-*

S. Thom.
2.2. q. 129.
art. 6.

*cia autem nihil eſt aliud, quàm ſpes confirma-
ta, atque perfectæ, ut cum S. Thoma, Theo-
logi docent, & Seneca quoque ad Lucilium
ita ſcribens: De te ſpem habeo, nondum*

Seneca
epiſt. 6. ad
Lucil.

*fiduciam. Spem habe, & tu, Lector, im-
mo & fiduciam, ceteros libellos, è
veſtigio, ſecuturos.*

SPES